

**MASKUN KUNNAN
OPETUSSUUNNITELMAN MUKAINEN
OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMA
2023**

1. Johdanto.....	2
2. Opiskeluhuollon tavoitteet.....	3
3. Opiskeluhuollon rakenteet ja toimintatavat	4
3.1. Opiskeluhuollon ohjausryhmä	7
3.2. Oppilaitoskohtainen opiskeluhoitoryhmä (OHR)	8
3.3. Koulutuksen järjestäjän toimintaympäristön ja verkostotyön kuvaus	9
3.4. Opiskeluhuollon konsultaatio	9
3.5. Yksilökohtainen opiskeluhoolto ja moniammatillinen asiantuntijaryhmä (MAR)	10
3.6. Opiskeluhuollon kertomukset ja rekisterit	10
(-> VARHA täydentää).....	10
3.7. Opiskeluhooltoon liittyvän yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa ja opiskeluhoollosta tiedottaminen	12
4. Kuvaus opiskeluhuollon käytettävissä olevista palveluista.....	12
4.1. Käytettävissä olevat opiskeluhuollon ammattihenkilöstön palvelut	12
(-> VARHA täydentää).....	12
4.1.1. Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto	12
4.1.2. Koulukuraattori	16
4.1.3. Koulupsykologi	17
4.1.4. Opiskeluhooltopalvelujen määrääjät.....	18
4.1.5. Alueen sosiaalityöntekijät ja muut perheiden parissa työskentelevät työntekijät	19
5. Omavalvonta	19
6. Opetuksenjärjestäjäkohtaiset täydennykset opetussuunnitelmaan:	19

1. Johdanto

Tämä kuntatasoinen opiskeluhoitosuunnitelma on laadittu opiskeluhoitoon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten. Suunnitelman päivittämisestä vastaa Maskun, Mynämäen ja Nousiaisten kuntien **opiskeluhoito-ohjausryhmä**. Suunnitelma on laadittu yhteistyössä opetustoimen, varhaiskasvatuksen ja hyvinvointialueen (Varha) kanssa.

Paikallisella tasolla opiskeluhoitoon suunnittelua ja toteuttamista ohjaa kaksi eri suunnitelmaa. Suunnitelmat valmistellaan monialaisessa yhteistyössä, ja ne ovat:

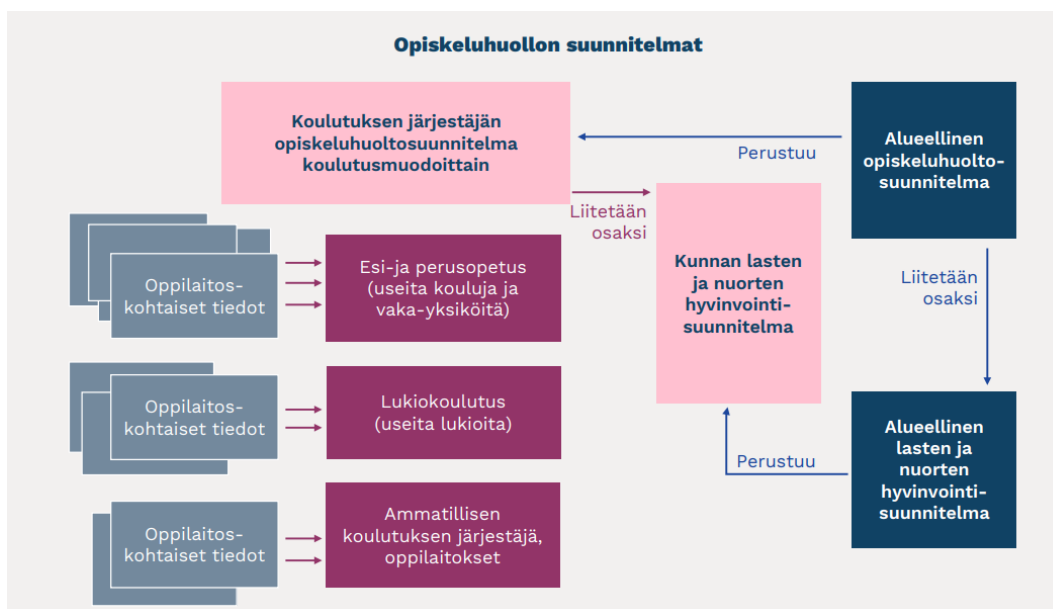
- Kuntakohtaiseen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan kirjattu opiskeluhoito-osuus,
- Kuntakohtaisiin opetussuunnitelmiin sisältyvä kuvaus opiskeluhoitosta

Opiskeluhoito on matalan kynnyksen palvelua lapsille, oppilaille ja opiskelijoille, jotka opiskelevat esiopetuksessa, kouluissa ja oppilaitoksissa. Tässä oppaassa käytetään jatkossa nimitystä opiskelija myös esiopetuksessa olevasta lapsesta ja perusopetuksen oppilaasta. Myös esiopetuyksiköstä ja koulusta käytetään yhteistä käsitettä oppilaitos.

Opiskeluhoitosta säädetään erillisellä lailla oppilas- ja opiskelijahuollosta (1287/2013). Hyvinvointialueiden käynnistyessä 1.1.2023 lakiin on tehty muutoksia (377/2022).

Opiskeluhoitoon ensisijaisena tarkoituksena on edistää opiskelijoiden terveyttä, hyvinvointia, oppimista ja osallisuutta sekä ennaltaehkäistä ongelmien syntymistä. Tavoitteena on tunnistaa opiskelijoiden tuen tarpeet mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja järjestää tukea oikea-aikaisesti sitä tarvitseville.

Tarkoituksena on edistää myös opiskeluyhteisön ja -ympäristön hyvinvointia, terveellisyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä, yhteisöllistä toimintaa sekä kodin ja oppilaitoksen välistä yhteistyötä. Tätä tarkoitusta toteutetaan ensisijaisesti yhteisöllisen opiskeluhoitoon keinoin.

Kuvio 1. Opiskeluhoitoon toiminnan rakenteet

2. Opiskeluhuollon tavoitteet

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa määritellään, että opiskeluhuollolla tarkoitetaan oppilaan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa. Siihen sisältyvät opetussuunnitelman mukainen opiskeluhoito, psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä kouluterveydenhuollon palvelut.

Opetussuunnitelman mukaisen opiskeluhuollon tavoitteena on tukea ja edistää oppilaitosyhteisön hyvinvointia, yhteisöllistä ja yksilöllistä hyvinvointia sekä terveellisen ja turvallisen oppimisympäristön syntymistä. Toiminnan tavoitteena on edistää mielenterveyttä ja ehkäistä syrjäytymistä. Opiskeluhuollon avulla myös tuetaan oppimista sekä tunnistetaan, lievennetään ja ehkäistään mahdollisimman varhain oppimisen esteitä, oppimisvaikeuksia ja opiskeluun liittyviä muita ongelmia. Monialaisessa yhteistyössä tehtävän opiskeluhuollon tehtävänä on tarvittaessa tukea perheen kasvatusotteen ja hyvinvoinnin vahvistumista yhteistyössä neuvolan ja muiden toimijoiden kanssa.

Lain tarkoituksena on:

- edistää oppilaiden ja opiskelijoiden terveyttä, hyvinvointia, opiskelukykyä ja osallisuutta
- ehkäistä ongelmien syntymistä ennalta
- turvata varhainen tuki sitä tarvitsevalle
- edistää koulu- ja opiskelijayhteisön ja -ympäristön hyvinvointia, terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä, yhteisöllistä toimintaa sekä kodin ja oppilaitoksen välistä yhteistyötä
- turvata oppilaiden ja opiskelijoiden tarvitsemien opiskeluhoitopalvelujen yhdenvertainen saatavuus ja laatu sekä
- vahvistaa opiskeluhuollon toteuttamista ja johtamista toiminnallisena kokonaisuutena ja monialaisena yhteistyönä.

(Oppilas- ja opiskeluhoitolaki 1287/2013)

Opiskeluhoito järjestetään ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä koko kouluyhteisön hyvinvointia edistävänä ja tukevana yhteisöllisenä opiskeluhoitona. Opiskeluhoitotyön keskeisenä tavoitteena on tukea yhteisöllisen hyvinvoinnin kehittymistä kunnan kaikissa oppilaitoksissa ja esiopetusyksiköissä. Yhteisöllistä hyvinvointia vahvistetaan ja toteutetaan monialaisena yhteistyönä. Opiskeluhuollon kehittäminen, toteuttaminen ja arviointi tehdään suunnitellusti ja organisoidusti monen eri toimijatahon yhteistyönä. Eri hallintokunnissa toimivat opiskeluhuollon työntekijät muodostavat yhtenäisen opiskeluhoitoverkoston. Opiskeluhoitopalveluiden siirtyminen hyvinvointialueen järjestämisvastuulle eivät saisi tuottaa esteitä lakisääteisen opiskeluhuollon toteuttamiselle ja laadun kehittämiseksi. Opiskeluhuollossa toimii laaja joukko erilaisia osajia. Kuraattoreiden, psykologien, kouluterveydenhuollon ja opetushenkilökunnan lisäksi opiskeluhoitoon osallistuvat myös sosiaali-, perhe- ja nuorisotyöntekijät sekä perusterveydenhuolto, erikoissairaanhoido, kolmannen sektorin toimijat ja poliisi. Tavoitteena on toteuttaa vahvaa yhteisöllistä moniosaajakulttuuria, jossa erilaiset näkökulmat ja osaamiset kohtaavat.

Perusopetuslain mukaan opiskeluhuollon ammattihenkilöstöä ovat kuraattorit, psykologit, kouluterveydenhoitajat ja koululääkärit. Opiskeluhuollon hyvinvointityö kuuluu kuitenkin koulun kaikille aikuisille ja sitä tehdään koulun henkilökunnan ja opiskeluhuollon

ammattihenkilöstön yhteistyönä. Ensisijainen vastuu koulun hyvinvointityöstä on koulun koko henkilökunnalla yhteistyössä oppilaiden ja huoltajien kanssa.

Yhteisöllisen hyvinvointityön lisäksi opiskeluhooltotyössä vahvistetaan myös yksilökohtaisen opiskeluhoollon palveluita niin, että palvelut toteutuvat oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaisesti.

Opiskeluhoollon palvelut muodostavat esiopetuksesta toisen asteen koulutukseen ulottuvan jatkumon, jossa kiinnitetään erityistä huomiota ns. siirtymävaiheisiin. Opiskeluhooltotyötä ohjaavat luottamuksellisuus, kunnioittava suhtautuminen oppilaaseen ja huoltajiin sekä heidän osallisuutensa tukeminen. Huoltaja on ensisijaisessa vastuussa lapsensa kasvatuksesta. Esiopetuksen ja koulun tehtävänä on tukea kotien kasvatustehtävää. Yhteistyötä tehdään kasvatuskumppanuuden periaatteella.

Oppilaiden osallisuutta tuetaan ottamalla huomioon oppilaan ikä, kehitystaso sekä muut edellytykset ja tarpeet. Oppilaskunta toimii merkittävässä roolissa oppilaiden yhteisöllisen osallisuuden ja hyvinvoinnin kehittämisessä.

3. Opiskeluhoollon rakenteet ja toimintatavat

Keskeiset käsitteet:

Opetuksen järjestäjä

Opetuksen järjestäjä on yleensä kunta tai kuntayhtymä, joilla on velvollisuus järjestää perusopetusta alueensa lapsille. Lisäksi valtio, yksityiset yhteisöt tai säätiöt voivat järjestää perusopetusta. Kunnat vastaavat myös esiopetuksen järjestämisestä ja päättävät järjestetäänkö sitä päiväkodissa, koulussa, tai muussa soveltuvassa paikassa. Kunnan opetusviranomaiset voivat järjestää myös muun asteen opetusta. Lukiokoulutuksen järjestäjinä voivat olla kunnat, kuntayhtymät, rekisteröidyt (yksityiset) yhteisöt ja säätiöt.

Yksikkö tässä suunnitelmassa yksikkö tarkoittaa esi ja perusopetusyksiköitä ja toisen asteen oppilaitoksia, eli päiväkoteja ja oppilaitoksia

Opiskeluhoolto kokonaisvaltainen päivittäinen oppilaiden ja opiskelijoiden hyvinvoinnista huolehtiminen ja sen turvaaminen, joka kuuluu jokaiselle yksilössä toimivalle aikuiselle

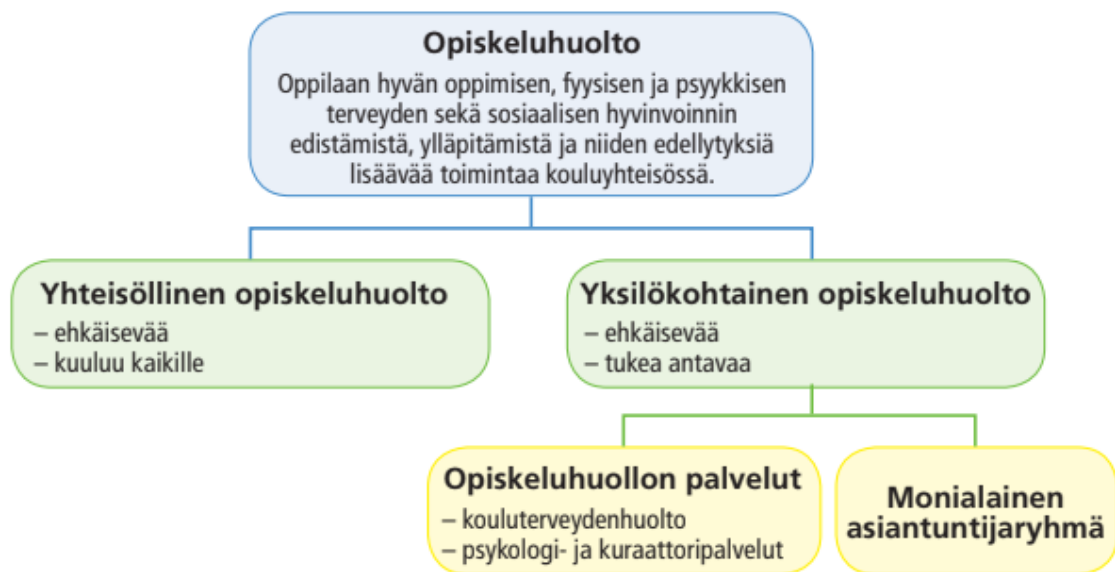
Opiskeluhoollon palvelut koulu- ja opiskeluterveydenhuollon, psykologin ja kuraattorin palvelut

Opiskeluhoollon ohjausryhmä Maskun, Mynämäen ja Nousiaisten kuntien yhteinen työryhmä, joka vastaa opiskeluhoollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista

Opiskeluhooltoryhmä yksikkökohtainen monialainen työryhmä, joka vastaa yksikön opiskeluhoollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista

Moniammatillinen asiantuntijaryhmä tapauskohtaisesti koottava ryhmä, joka käsittelee yksittäisen oppilaan/opiskelijan tai tietyn oppilas/opiskelijaryhmän tuen tarpeen selvittämiseen ja opiskeluhoollon palvelujen järjestämiseen liittyviä asioita.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaan **oppilaalla on oikeus saada maksutta opetukseen osallistumisen edellyttämä tarvittava opiskeluhoolto**. Opiskeluhoollolla tarkoitetaan oppilaan ja opiskelijan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa. Opiskeluhoollolla tarkoitetaan siis oppilaiden ja opiskelijoiden kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukemista ja turvaamista. Opiskeluhooltoon sisältyvät opetussuunnitelman mukainen yhteisöllinen opiskeluhoolto sekä opiskeluhoollon palvelut, joita ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut.

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhoollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten laaditaan yksikkökohtainen opiskeluhoollon suunnitelma. Se laaditaan yhteistyössä opiskeluhoollon toimijoiden, opiskelijoiden sekä huoltajien kanssa. Koulutuksen järjestäjä vastaa myös opiskeluhoollon suunnitelmassa kuvattujen asioiden toteutumisesta. Yksikkökohtaiset suunnitelmat pohjautuvat Vihdin kuntatasoiseen opiskeluhoollon suunnitelmaan.

Hyvinvointialue, jonka alueella yksikkö/oppilaitos sijaitsee, vastaa 1.1.2023 alkaen opiskeluhoollon psykologi- ja kuraattoripalvelujen sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon järjestämisestä alueellaan sijaitsevien yksiköiden opetuksessa tai koulutuksessa oleville oppilaille ja opiskelijoille heidän kotipaikastaan riippumatta.

Tämä suunnitelma on päivitettävä vuoden 2023 aikana hyvinvointialueen tulevaa organisaatiota vastaavaksi.

Opiskeluhoolto on sekä yhteisöllistä että yksilöllistä tukea. Yhteisöllisen ja yksilöllisen tuen tavoitteet, tehtävät ja toimintamallit ovat toisiaan täydentäviä. Opiskeluhoillon tehtävänä on osana päiväkotij- ja koulu yhteisön toimintakulttuuria kehittää hyvinvointia tukevaa oppimisympäristöä ja vahvistaa yksikön yhteisöllistä toimintatapaa. Tavoitteena on edistää myönteistä vuorovaikutusta ja keskinäisen huolenpidon ilmapiiriä sekä puuttua tarvittaessa ongelmiin. Tärkeänä tehtävänä on terveen ja turvallisen oppimis- ja kasvu ympäristön luominen, mielenterveyden suojaaminen, syrjäytymisen ehkäiseminen sekä päiväkotij- ja koulu yhteisön hyvinvoinnin edistäminen.

Yhteisölliseen opiskeluhoiltotyöhön kuuluu koko päiväkotij- ja koulu yhteisön sekä yksittäisten luokkien ja ryhmien hyvinvoinnin kehittäminen, seuraaminen ja arviointi. Lisäksi tulee huolehtia siitä, että oppilaan ja opiskelijan yksilölliset kasvuun ja kehitykseen sekä terveyteen liittyvät tarpeet otetaan huomioon yksikön arjessa. Opiskeluhoiltotyötä suunniteltaessa sovitaan erikseen sekä yhteisölliseen terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen että yksittäisen oppilaan ja opiskelijan tukemiseen ja hänen asioidensa käsittelyyn liittyvät periaatteet ja toimintatavat.

Varhainen ennaltaehkäisy ja turvallisuuteen liittyvien riskien ennakointi on ensisijaisesti luonteeltaan yhteisöllistä toimintaa, jota tulisi kehittää yhdessä kaikkien yhteisöön kuuluvien kanssa. Oppimisen edistämässä ja puuttumisessa yhteisössä esiintyviin haasteisiin ja vaikeuksiin tarvitaan myös yksilöllistä tukea. Yksilöllistä tukea suunniteltaessa on kuitenkin aina muistettava myös yhteisöllisen opiskeluhoillon taso. Opiskeluhoiltotyötä ohjaavat luottamuksellisuus, lapsen, nuoren ja hoiltajan kunnioittaminen sekä osallisuuden tukeminen.

Opiskeluhoolto tukee ja kehittää kaikkien lasten ja nuorten kokonaisvaltaista hyvinvointia varhaiskasvatuksesta esiopetuksen kautta perusopetukseen ja edelleen toisen asteen koulutukseen. Tämä tapahtuu hyvän ja voimakkaasti verkottuneen yhteistyön avulla lasten/nuorten ja hoiltajien, sekä opetus ja muiden hallinnonalojen henkilöstön kesken suunnitelmallisesti ja joustavasti. Pohjana toimii vahva ennaltaehkäisevä perustyö varhaiskasvatuksessa ja koulussa, joka pohjautuu yhteisölliseen toimintakulttuuriin sekä avoimeen ja ammatilliseen vuorovaikutukseen.

Opiskeluhoollon kokonaisuutta ohjaa Akseli-kuntien yhteinen Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, jota työstetään useiden eri yhteistyötahojen yhteistyönä. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan sisältyy toimintaympäristön analyysi ja siinä on kuvattu opiskeluhoollon alueelliset tavoitteet sekä käytettävissä olevat resurssit. Suunnitelmaa tarkistetaan vähintään joka neljäs vuosi ja kunnat huomioivat hyvinvointisuunnitelman kehittämistavoitteet vuosittaisissa talousarvioissaan (Lastensuojelulaki 12§). Työtä ohjaa myös Akseli-kuntien hyvinvointikertomus. Kuntien opetustoimesta vastaavat lautakunnat hyväksyvät opetussuunnitelman mukaisen opiskeluhooltosuunnitelman, -> [VARHA PÄIVITTÄÄ](#)

3.1. Opiskeluhoollon ohjausryhmä

Maskun, Mynämäen ja Nousiaisten kunnilla on yhteinen opiskeluhoollon ohjausryhmä. Ohjausryhmä vastaa opiskeluhoollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista yhteistyössä Varhan edustajien kanssa. Ryhmä kutsuu tarvittaessa eri kouluasteiden ja -alojen asiantuntijoita kuultavaksi. Ohjausryhmän kutsuu koolle ryhmän keskuudestaan valitsema puheenjohtaja.

Opiskeluhoollon ohjausryhmä vastaa monialaisen opiskeluhoollon

- yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista opetuksen järjestäjän tasolla
- linjaa yhteiset tavoitteet opiskeluhoollon toiminnalle ja tukee niiden saavuttamista ja yhtenäisiä toimintatapoja sekä
- ohjaa yksikkökohtaisten opiskeluhooltoryhmien toimintaa

3.2. Oppilaitoskohtainen opiskeluhooltoryhmä (OHR)

Jokaisessa yksikössä toimii oppilaitoskohtainen opiskeluhooltoryhmä, joka suunnittelee, toteuttaa, seuraa, arvioi, kehittää ja tiedottaa oman yhteisön hyvinvointiin, turvallisuuteen ja terveellisyys- sekä oppimisen esteiden vähentämiseen liittyviä asioita. Ryhmään kuuluvat opettajien, muun henkilökunnan, oppilaiden, huoltajien, opiskeluhoollon ammattihenkilöstön sekä muiden koulua tai esikoulua lähellä olevien yhteistyötahojen edustajat. Yksikkökohtaista opiskeluhooltoryhmää johtaa koulutuksen järjestäjän nimeämä viranhaltija. Yksikön vuosisuunnitelmassa määritetään työryhmän kokoonpano ja työskentelyaikataulu. Ryhmän tehtävä on ensi sijassa suunnitteleva, koordinoiva ja arvioiva tehtävä. Tavoitteena on, että lukuvuoden hyvinvointityö suunnitellaan etukäteen esimerkiksi teemoittain. Jokaista aihetta varten ei tarvitse koota koko opiskeluhooltoryhmää koolle. Opiskeluhooltoryhmä voi toimia myös pieninä aihekohtaisina osaryhminä.

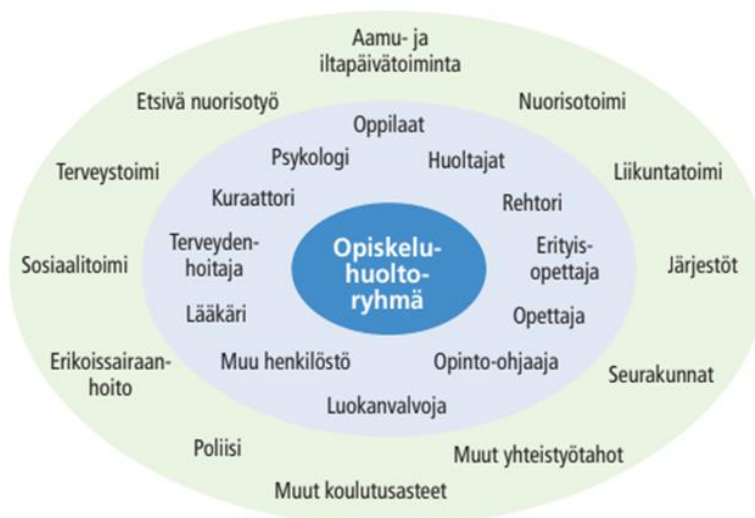
Opiskeluhooltoryhmän työskentelyä säätelevät, ohjaavat ja ohjeistavat mm.

- Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 ja laki oppilas- ja opiskelijalain muuttamisesta 377/2022.
- Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014, luku 8
- Terveystieteiden lain 1326/2010
- Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta (338/2011)

Konkreettinen hyvinvointityö on jokaisen yksikössä työskentelevän ja opiskelevan vastuulla. Hyvinvointia synnyttää yleinen toimintakulttuuri sekä jokaisella oppitunnilla ja jokaisessa oppimisympäristössä tapahtunut toiminta ja vuorovaikutus. Oppitunneilla ja oppimisympäristöissä oppimista edistävästä hyvinvoinnista vastaa opettaja.

Kaikkien koulussa oppilaiden kanssa työskentelevien sekä opiskeluhoolltopalveluista vastaavien viranomaisten ja työntekijöiden on tehtävissään edistettävä oppilaiden ja kouluyhteisön hyvinvointia sekä kotien ja koulun välistä yhteistyötä. Koulun henkilökunnalla on ensisijainen vastuu oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista.

(Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 4§)

Kuvio 5. Esimerkki opiskeluhooltoryhmän kokoonpanosta

3.3. Koulutuksen järjestäjän toimintaympäristön ja verkostotyön kuvaus

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman kokonaistarpeen arviointi perustuu toimintaympäristön analyysiin. Opiskelusuunnitelmassa hyödynnetään lasten ja nuorten terveyteen, hyvinvointiin ja elinoloihin liittyvää seurantatietoa. Opiskeluhoillon tarvetta pohditaan ottaen huomioon oman asuinalueen ja toimintaympäristön erityispiirteet sekä yhteistyökumppaneilta tullut palaute. Myös erityisen ja tehostetun tuen oppilasmäärällä on merkitystä opiskeluhoillon tarpeeseen ja resurssointiin.

Koulutuksenjärjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa on kuvattava:

1. arvio opiskeluhoillon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista
2. kouluyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoillon edistämiseksi ja tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi SKY
3. yhteistyön järjestäminen oppilaiden/opiskelijoiden ja heidän perheidensä sekä oppilaitoksessa työskentelevien ja muiden opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa.
4. suunnitelma oppilaiden/opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä toimenpiteet opiskelijoiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi Opiskeluhoitolain § 6 mukaisesti.

(Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki, 13 §)

Lukuvuosittaista suunnittelua tukemaan voidaan laatia yhteisöllisen opiskeluhoillon vuosikello, johon kirjataan lukuvuoden tehtävät, aikataulu ja päivitettävät ajankohtaiset asiat. Vuosikello yhdistää opiskeluhoitoryhmän ja sen yksittäisten jäsenten tehtävät koulun muuhun toimintaan.

3.4. Opiskeluhoillon konsultaatio

Opiskeluhoillon konsultaatio on osa opiskeluhoitotyöryhmän työtä. Opiskeluhoitotyöryhmän jäsenet tarjoavat konsultaation kautta tukea oppilaan, ryhmän tai luokan asioissa opetus- ja ohjaajahenkilöstölle. Konsultatiivinen työ sisältyy niin oppilaskohtaiseen pedagogisen tuen järjestämiseen kuin oppilashuollolliseen yksilökohtaiseen työhön. Opiskeluhoiltoon liittyvissä asioissa täytyy aina olla asianosaisen lupa konsultaatioon, mikäli asioista puhutaan oppilaan nimellä. Muutoin konsultaatiota käydään keskustellen huolesta ja siitä, miten asiassa voidaan edetä hakien uusia näkökulmia omaan työhön, tunteeseen tai toimintaan.

Pedagoginen konsultaatio	Oppilashuollon konsultaatio
<ul style="list-style-type: none"> • Oppilaan oppimiseen liittyvää 	<ul style="list-style-type: none"> • Oppilaan terveyteen, hyvinvointiin tai koulunkäynnin edellytyksiin liittyvää
<ul style="list-style-type: none"> • Niiden kanssa, joiden työtehtäviin oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin tuen suunnittelu tai antaminen liittyy 	<ul style="list-style-type: none"> • Huoltajan ja/tai oppilaan lupaan perustuen voidaan sopia oppilashuoltohenkilöstön konsultoinnista
<ul style="list-style-type: none"> • Rajautuu tietoihin, jotka ovat tarpeellisia opetuksen tai tuen suunnittelussa ja toteutuksessa 	<ul style="list-style-type: none"> • Jos ei ole lupaa, rajautuu ilman oppilaan identifioimismahdollisuutta toimintamahdollisuuksien pohdintaan

Kuvio 6. Pedagoginen ja opiskeluhuollollinen konsultaatio

3.5. Yksilökohtainen opiskeluhuolto ja moniammatillinen asiantuntijaryhmä (MAR)

Yksilökohtaisella opiskeluhuollolla tarkoitetaan:

- lakisääteiset koulu- ja opiskeluterveydenhuollon terveydenhoitajan ja koululääkärin palveluja
- opiskeluhuollon koulupsykologi- ja kuraattoripalveluja
- yksittäistä oppilasta koskevaa moniammatillista opiskeluhuoltoa = moniammatillinen oppilaskohtainen asiantuntijaryhmä (MAR)
- Varhassa käytettävissä avopediatrin palvelut

Yksilökohtaisen opiskeluhuollon tavoitteena on seurata ja edistää oppilaan kokonaisvaltaista kehitystä, terveyttä, hyvinvointia ja oppimista. Opiskeluhuollollisten asioiden käsittely tapahtuu aina yhteistyössä huoltajien ja oppilaan kanssa. Opettaja on usein avainasemassa huomaamaan oppilaan opiskeluhuollon tarpeen. Opiskeluhuoltotyötä ei tarvitse tehdä yksin, vaan asioita työestetään moniammatillisessa oppilaskohtaisessa asiantuntijaryhmässä.

Mikäli oppilaan ongelma ei ratkea oppilashuollon ammattihenkilöstön konsultaatiolla tai yksilötapaamisilla, oppilaan asian käsittelyä varten perustetaan monialainen asiantuntijaryhmä. Asiantuntijaryhmän toiminta perustuu oppilaan ja/tai huoltajan suostumukseen ja ryhmän koostumus vaihtelee käsiteltävän asian mukaan. Moniammatillisessa asiantuntijaryhmässä tulee olla valmiudet tunnistaa opetuksen asianmukaisen järjestämisen kannalta välttämätön tieto ja sellaisen tiedon täytyy kulkeutua opetuksen järjestämisestä vastaavalle rehtorille. Jokaisessa asiantuntijaryhmässä määritellään tapauskohtaisesti yhdessä, mitkä tiedot ovat välttämättömiä ja miten ne siirretään eteenpäin.

3.6. Opiskeluhuollon kertomukset ja rekisterit

(-> VARHA täydentää)

Opiskeluhuollon rekistereitä ovat:

- Opiskeluhuoltorekisteri, jota ylläpitää koulutuksen järjestäjä
- Neuvolan, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon asiakasrekisterit, jotka ovat osa järjestämisvastuussa olevan terveydenhuollon asiakasrekisteriä.
- Opiskeluhuollon psykologin asiakasrekisteri, jotka ovat osa järjestämisvastuussa olevan terveydenhuollon asiakasrekisteriä.
- Opiskeluhuollon kuraattorin asiakasrekisteri, jotka ovat osa järjestämisvastuussa olevan sosiaalihuollon asiakasrekisteriä.

Yksittäistä oppilasta koskevan asian käsittelystä asiantuntijaryhmässä laaditaan opiskeluhuollon kertomus. Opetushenkilöstön edustaja kirjaa yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi välttämättömät tiedot oppilashuoltokertomukseen. Kertomus laaditaan jatkuvaan muotoon, joka etenee aikajärjestyksessä. Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki edellyttää, että kertomukseen kirjataan seuraavat asiat:

- yksittäisen oppilaan nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot sekä alaikäisen oppilaan huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot
- kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksen tekijä ja hänen ammatti- tai virka-asemansa
- kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän asemansa
- asian aihe ja vireille panija
- oppilaan tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimenpiteet kuten arviot, tutkimukset ja selvitykset
- toteutetut toimenpiteet kuten yhteistyö eri tahojen kanssa sekä aiemmat ja nykyiset tukitoimet
- tiedot asian käsittelystä ryhmän kokouksessa, tehdyt päätökset ja niiden toteuttamissuunnitelma
- toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot.

Opiskeluhuollon kertomukset sekä muut opiskeluhuollon tehtävissä laaditut tai saadut yksittäistä oppilasta koskevat asiakirjat tallennetaan opiskeluhoitorekisteriin. Opetuksen järjestäjä vastaa henkilötietojen käsittelystä ja ylläpitää edellä mainittua rekisteriä. Opiskeluhuollon rekisteriin tallennetut tiedot, jotka koskevat yksittäistä oppilasta taikka muuta yksityistä henkilöä, ovat salassa pidettäviä.

Opiskeluhuollon kertomuksista muistettavaa:

- Opiskeluhuollon kertomukset ovat salassa pidettäviä asiakirjoja. Vain asiantuntijaryhmään nimetyt henkilöt voivat lukea ja käsitellä niitä.
- oppilailla ja huoltajilla on oikeus nähdä opiskeluhuollon kertomus ja saada siitä kopio halutessaan
- opiskeluhuollon kertomukset säilytetään koululla opiskeluhuollon rekisterissä erikseen määritellyssä paikassa
- lokiin merkitään asiakirjaliikenne
- kertomukset eivät siirry oppilaan mukana, vaan ne säilytetään siellä, missä ne ovat syntyneet
- huoltajan ja oppilaan luvalla siirtyy vain kertomuksista opiskeluhuollon toteuttamisen kannalta oleellinen tieto, ei koko opiskeluhoitohistoriaa

3.7. Opiskeluhooltoon liittyvän yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa ja opiskeluhollosta tiedottaminen

Hyvinvoinnin edistäminen on osa jokapäiväistä vuorovaikutusta. Laadukasta vuorovaikutusta ja myönteistä, välittävää toimintakulttuuria kehitetään oppilaiden, opettajien ja huoltajien yhteistyönä. Opettajat keskustelevat oppitunneilla hyvinvointiin liittyvistä asioista ja muutenkin vahvistavat oppilaiden osallisuutta hyvinvoinnin suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa. Oppilaskuntia tiedotetaan ja osallistetaan hyvinvointityössä ja opiskeluhoitosuunnitelmien laatimisessa. Oppilaille ja huoltajille annetaan tietoa sekä koulutuksen järjestäjän että hyvinvointialueen toimesta opiskeluhoillon palveluista ja huoltajille järjestetään tilaisuuksia ja muita mahdollisuuksia osallistua yhteisöllisen opiskeluhoillon suunnitteluun ja arviointiin.

4. Kuvaus opiskeluhoillon käytettävissä olevista palveluista

Hyvinvointialueella sote-keskus alue 1 (Kustavi, Laitila, Masku, Mynämäki, Nousiainen, Pyhäranta, Taivassalo, Uusikaupunki, Vehmaa) perhekeskus vastaa lakisääteisten opiskeluhoitopalveluiden järjestämisestä.

Palvelut kohdennetaan opiskelijamäärän ja alueiden erityispiirteiden mukaan.

4.1. Käytettävissä olevat opiskeluhoillon ammattihenkilöstön palvelut

(-> VARHA täydentää)

Perhekeskuksessa alueella Masku, Nousiainen, Mynämäki opiskeluhoillon ammattihenkilöstöä on seuraavasti:

- 5 koulukuraattoria ja 1 vastaava kuraattori
- 6 terveyskeskuspsykologia
- 6,5 koulu- ja opiskeluterveydenhoitajaa
- 6 osa-aikaista koulu- ja opiskelulääkäriä
- 1 osa-aikainen avopediatri

4.1.1. Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto

Esiopetuksessa olevien lasten terveydenhuolto järjestetään lastenneuvolassa. Lastenneuvolan tehtävänä on edistää alle kouluikäisten lasten ja heidän perheidensä terveyttä ja hyvinvointia sekä kaventaa perheiden välisiä terveyseroja. Lastenneuvolassa seurataan ja edistetään lapsen fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kasvua ja kehitystä sekä tuetaan vanhempia turvallisessa, lapsilähtöisessä kasvatuksessa ja lapsen hyvässä huolenpidossa sekä parisuhteen hoitamisessa. Lisäksi neuvolassa edistetään lapsen kasvu- ja kehitysympäristön sekä perheen elintapojen terveellisyyttä. Perheet saavat tietoa rokotuksista ja lapsille annetaan kansallisen rokotusohjelman mukaiset rokotteet. Neuvolassa pyritään havaitsemaan lapsiperheiden erityisen tuen tarpeet mahdollisimman varhain ja

järjestämään tarkoituksenmukainen tuki ja apu. Lastenneuvolat tekevät moniammatillista yhteistyötä muiden lapsiperheiden parissa työskentelevien kanssa.

Lastenneuvola tekee tarpeen mukaan kiinteää yhteistyötä terveyskeskuksen muiden toimijoiden kanssa: kuten esimerkiksi suun terveydenhuolto, psykologi, fysio- ja toimintaterapeutti sekä kouluterveydenhuolto. Lastenneuvolan on tarvittaessa tehtävä yhteistyötä kunnan ja eri toimijoiden, kuten varhaiskasvatuksen, lapsiperheiden kotipalvelun, lastensuojelun, kasvatus- ja perheneuvolan sekä erikoissairaanhoidon ja muiden tahojen kanssa.

Lapsen kuusivuotistarkastuksessa sovitaan terveystietojen siirtämisestä neuvolasta kouluterveydenhuoltoon. Tavoitteena on, että tästä siirtymävaiheesta tulisi lapsen ja perheen kannalta joustava ja heitä tukeva. Lastenneuvolan ja kouluterveydenhuollon terveydenhoitajat tapaavat ennen lasten siirtymistä 1.luokalle. He käyvät vanhempien luvalla läpi erityistä tukea tarvitsevat perheet, jotta oleellinen tieto siirtyy myös kouluterveydenhuoltoon.

Kouluterveydenhuolto on peruskoululaisille ja heidän perheilleen suunnattu lakisääteinen terveyspalvelu, joka on saatavilla koulupäivien aikana koululla tai sen välittömästä läheisyydestä. Kyse on perusterveydenhuollon maksuttomasta palvelusta. Kunnan on järjestettävä kouluterveydenhuollon palvelut alueellaan sijaitsevien perusopetusta antavien oppilaitosten oppilaille. Kouluterveydenhuolto on osa oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) mukaista opiskeluhuoltoa. Kouluterveydenhuoltoa säätelevät ensisijaisesti terveydenhuoltolaki (1326/2010) ja valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta (338/2011).

Työtä ohjaa neuvolatoiminnalle, koulu- ja opiskeluterveydenhuollolle sekä lasten ja nuorten ehkäisevälle suun terveydenhuollolle laadittu toimintaohjelma.

Kouluterveydenhuollon tehtäviin sisältyvät:

- oppilaan kasvun ja kehityksen sekä terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen
- vanhempien ja huoltajien kasvatustyön tukeminen
- oppilaan erityisen tuen tai tutkimusten tarpeen varhainen tunnistaminen ja tukeminen, pitkäaikaisesti sairaan lapsen omahoidon tukeminen yhteistyössä muiden opiskeluhuollon toimijoiden kanssa sekä tarvittaessa jatkotutkimuksiin ja -hoitoon ohjaaminen
- kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä yhteisön hyvinvoinnin edistäminen ja seuranta
- suun terveydenhuolto
- oppilaan terveydentilan toteamista varten tarpeelliset erikoistutkimukset

Kouluterveydenhuoltoon ei sisälly varsinainen sairaanhoito paitsi koulussa äkillisesti tapahtunut sairastuminen sekä koulupäivän aikana tai koulumatkalla tapahtunut tapaturman hoito.

Terveystarkastukset

Koko ikäluokan kattavat vuosittaiset terveystarkastukset muodostavat kouluterveydenhuollon toiminnan rungon. Luokilla 1., 5. ja 8. terveystarkastukset toteutetaan laajoina ja vanhemmat pyydetään mukaan tarkastukseen. Tarkastuksissa arvioidaan monipuolisesti oppilaan fyysistä ja psykososiaalista terveydentilaa, hyvinvointia ja oppimista. Laajoissa terveystarkastuksissa selvitetään lisäksi vanhempien ja koko perheen hyvinvointia. Terveystarkastukseen sisältyy aina yksilöllinen terveysneuvonta.

Terveystarkastusten lisäksi kouluterveydenhuollossa tavataan oppilaita ja perheitä yksilöllisen tarpeen mukaisesti.

- Kouluterveydenhuollon tärkeä työmuoto ovat terveydenhoitajan avoimet vastaanotot, joille oppilaat voivat tulla aikaa varaamatta keskustelemaan oireistaan ja mieltä askarruttavista asioista.
- Lisäkäynneillä voidaan perehtyä selvittelyä vaativiin asioihin sekä seurata terveys- ja hyvinvointitilannetta, kasvua ja kehitystä tai perheen tilannetta terveystarkastusten välillä.

Kouluterveydenhuoltoon kuuluu myös opiskeluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä yhteisön hyvinvoinnin tarkastukset monialaisessa yhteistyössä joka kolmas vuosi. Tarkastuksessa todettujen puutteiden korjaamista seurataan vuosittain.

Vuonna 2017 alkanut TYKS:n Lasten ja nuorten klinikan tuottama avopediatritoiminta (=jalkautuvaa työtä tekevä lastentautien erikoislääkäri) jatkuu. Tärkeä potilasryhmä avopediatrin työssä ovat lapset ja nuoret, joilla on eriasteisia kehitykseen ja säätelyyn liittyviä haasteita (mm. tarkkaavuuteen, toiminnanohjaukseen, kielen- tai motoriseen kehitykseen, tunnesäätelyyn, vuorovaikutukseen ja oppimiseen liittyvät pulmat). Erityisesti nuorisoikäisten kohdalla myös mielenterveyteen liittyvät haasteet, kuten ahdistuneisuus ja mielialan lasku, ovat tärkeä avopediatrian osa-alue. Yleisimpiä somaattisesti tutkittavia oireryhmiä ovat päänsärky, huonovointisuus, vatsavaivat, lihavuus sekä kasvuun ja murrosikään liittyvät pulmat. Näiden lisäksi erilaiset laajat haasteet, kuten koulupoissaolot, työllistävät avopediatria.

Jalkautuvan lastenlääkärin tärkeitä yhteistyökumppaneita ovat koulu- ja neuvolaterveydenhoitajat sekä perusterveydenhuollon lääkärit, oppilashuoltotyöryhmän jäsenet, kuten koulupsykologit ja -kuraattorit, terveyskeskuksen erityistyöntekijät (puhe-, toiminta- ja fysioterapeutit sekä neuvolapsykologit), perheneuvolan työntekijät, sosiaalitoimi ja sivistystoimi sekä varhaiskasvatus.

Perhekeskuksessa Maskun, Nousiaisen ja Mynämäen alueella toimii lasten monialainen konsultaatio ja arviointitiimi. Konsultoivaan työryhmään kuuluvat terveydenhoitaja, lääkäri, avopediatri, psykologi, puheterapeutti ja toimintaterapeutti, fysioterapeutti, sosiaalityöntekijä sekä varhaiskasvatuksen / koulun erityisopettaja. Työryhmä arvioi ja suunnittelee lapsen mahdollisia kuntoutustarpeita ja sopii jatkotoimenpiteistä. Huoltajilta pyydetään aina kirjallinen lupa lapsen asioiden käsittelyyn työryhmässä. Työryhmä kokoontuu kuukausittain. Tarvittaessa kutsutaan koolle lapsen yksilöllinen kuntoutustyöryhmä, jossa

mukana ovat huoltajat, tarvittavat työntekijät sekä tarvittaessa varhaiskasvatus tai sivistystoimi. Lapselle voidaan tehdä kuntoutussuunnitelma, jossa suunnitellaan lapsen tarvitsemat tukitoimet.

Opiskeluterveydenhuollon palvelut on tarkoitettu

- ammatillisessa koulutuksessa opiskeleville
- lukiolaisille
- ammattikorkeakoululaisille
- yliopisto-opiskelijoille.

Opiskeluterveydenhuolto on osa oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) sekä ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) 99 §:n 3 momentin mukaista opiskeluhuoltoa. Opiskeluterveydenhuoltoa säätelevät ensisijaisesti terveydenhuoltolaki (1326/2010) ja valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta (338/2011).

Työtä ohjaa neuvolatoiminnalle, koulu- ja opiskeluterveydenhuollolle sekä lasten ja nuorten ehkäisevälle suun terveydenhuollolle laadittu toimintaohjelma.

Opiskeluterveydenhuollon tavoitteena on ylläpitää ja edistää opiskelijoiden hyvinvointia

- edistämällä opiskeluympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta sekä opiskeluyhteisön hyvinvointia
- edistämällä ja seuraamalla opiskelijoiden terveyttä ja opiskelukykyä
- järjestämällä terveyden- ja sairaanhoitopalveluja opiskelijoille mukaan lukien mielenterveys- ja päihdetyö, seksuaaliterveyden edistäminen sekä suun terveydenhuolto
- tunnistamalla varhain opiskelijan erityisen tuen tai tutkimuksen tarve, tukemalla opiskelijaa sekä tarvittaessa ohjaamalla jatkotutkimuksiin ja -hoitoon.

Opiskeluterveydenhuoltoon kuuluu myös opiskeluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä yhteisön hyvinvoinnin tarkastukset monialaisessa yhteistyössä joka kolmas vuosi. Tarkastuksessa todettujen puutteiden korjaamista seurataan vuosittain.

Alaikäisen asiointi terveydenhuollossa

Huoltajilla on oikeus päättää lapsensa hoidosta siihen asti, kunnes lapsi on siihen itse kykenevä. Arvion alaikäisen kyvystä päättää hoidostaan tekee häntä hoitava terveydenhuollon ammattihenkilö. Kun alaikäinen on arvion mukaan kyvykäs hoitamaan itsenäisesti omaa asiaansa, voi hän halutessaan kieltää tietojensa luovuttamisen huoltajilleen. Silloin asian hoitoon liittyviä tietoja ei voida näyttää tai luovuttaa alaikäisen huoltajille. Alaikäisen itsemääräämisoikeuden toteutuminen edellyttää terveydenhuollon ammattihenkilön kannanottoa päätöskyvystä jokaisella käynnillä tai hoitotapaksolla.

4.1.2. Koulukuraattori

Koulukuraattori on koulun sosiaalityön asiantuntija. Koulukuraattoripalvelut koskevat Maskun, Mynämäen ja Nousiaisten kuntien alueiden esi- ja perusopetuksen sekä toisen asteen oppilaitoksia. Koulukuraattorityöskentelyn tavoitteena on oppilaiden hyvinvoinnin, myönteisen kokonaiskehityksen ja koulunkäynnin tukeminen sekä yleisesti oppilaiden hyvinvoinnin edistäminen koulussa. Koulukuraattorityö on ennaltaehkäisevää yksilöllistä ja yhteisöllistä oppilashuoltotyötä. Keskeistä työskentelyssä on konsultoiva työote ja tiivis yhteistyö huoltajien ja opettajien kanssa oppilaan koulunkäynnin tukemiseksi.

Kuraattorin tehtävänä on lapsen ja nuoren avun ja tuen tarpeen tunnistaminen sekä arvioiminen yhteistyössä huoltajan ja opettajan kanssa. Oppilaan sosiaalista kasvua ja toimintakykyä sekä kokonaisvaltaista hyvinvointia tuetaan yksilökohtaisella sekä ryhmä- ja luokkamuotoisella työskentelyllä. Kuraattorin tehtävänä on huolehtia omalta osaltaan oppilaiden oikeusturvasta ja sen toteutumisesta koulu yhteisössä siten, että oppilas saa tarvitsemansa tuen ja palveluohjauksen.

Yksilöllinen oppilashuoltotyö määräytyy lapsen sen hetkisestä avun ja tuen tarpeesta. Tämä määrittää työskentelyn sisällön, toimintamuodot ja keston. Työmuotoja voivat olla esimerkiksi oppilaille tarjottavat tukikäyntijaksot, vuorovaikutus- ja kaverisuhteista keskustelu, tunnetaitojen tai empatiakyvyn harjoittelu, keskustelut muuttuneista perhetilanteista, menetysten läpikäyminen erilaisten luovien ja ratkaisukeskeisten menetelmien avulla. Yksilötyöhön sisältyy myös huoltajien, opettajien ja sekä koulun muun henkilökunnan kanssa tehtävä yhteistyö sekä perheiden palveluohjaus. Kuraattori osallistuu myös oppilaskohtaisiin verkosto- ja yhteistyöpalavereihin. Tarvittaessa kuraattori kutsuu koolle tai osallistuu oppilaan yksilökohtaiseen monialaiseen asiantuntijaryhmään (MAR).

Oppilas- ja opiskeluhoitolain mukaan kuraattorityön tavoitteen ja painopisteen tulee siirtyä nykyistä enemmän yhteisölliseen työhön yksilökohtaisesta työskentelystä. Yhteisöllisellä opiskeluhoollolla tarkoitetaan toimintakulttuuria ja kaikkia niitä toimia, joilla edistetään oppilaiden ja opiskelijoiden oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta.

Yhteisöllistä työtä ovat mm. ryhmien ja luokkien vuorovaikutussuhteet, ilmapiiri, työrauha, kiusaaminen, oppilaiden ja koulu yhteisön hyvinvointi, terveystottumukset sekä oppilaiden osallisuuden vahvistaminen. Koulukuraattori osallistuu myös koulun hyvinvointityön suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin. Koulukuraattorin yhteisöllistä työtä on osallistua myös siirtymä- ja nivelvaiheiden suunnitteluun (esim. luokkamuodostus) sekä osallistua ja vetää vanhempainiltoja ja -ryhmiä.

Koulukuraattorin tehtävänä on osallistua ja vaikuttaa koulun psykososiaalisen työn asiantuntijana sivistystoimen ja varhaiskasvatuksen työryhmiin ja eri hallintokuntien toimintaan, kehittämiseen ja suunnitteluun koulun kasvatustavoitteiden saavuttamiseksi.

Oppilas- ja opiskeluhoitolain (1287/2013, 7§) mukaan jokaisella oppilaitoksella on oltava käytettävissä sellaisen opiskeluhoollon vastaavan kuraattorin palveluja, jolla on sosiaalihuollon ammatillisista kelpoisuusvaatimuksista annetun lain (272/2005) 3 §:n

mukainen kelpoisuus. Vastaava koulukuraattori toimii tarvittaessa konsultoivana asiantuntijana tai työparina muiden koulukuraattorien kanssa asiakastyössä.

4.1.3. Koulupsykologi

Maskun, Mynämäen ja Nousiaisten kuntien alueella koulupsykologitoiminta toteutetaan terveyskeskuspsykologien toimesta. Terveyskeskuspsykologien palvelut koskevat Maskun, Mynämäen ja Nousiaisten kuntien alueen neuvoloita, esi- ja perusopetuksen sekä toisen asteen oppilaitoksia. Koulujen osalta psykologin työ on ennaltaehkäisevää yksilöllistä ja yhteisöllistä oppilashuoltotyötä, jossa hyödynnetään konsultoivaa työtötta ja tiivistä yhteistyötä opettajien ja huoltajien kanssa. Koulupsykologin työn keskeisiä alueita ovat lasten ja nuorten oppimiseen, opiskeluun ja koulunkäyntiin, tunne-elämään, sosiaaliseen kehitykseen sekä mielenterveyteen ja hyvinvointiin liittyvät kysymykset.

Yksilöllisen oppilashuoltotyön muotoja ovat esimerkiksi lyhyet kasvat keskustelut perheiden kanssa sekä oppilaiden ja opiskelijoiden omat tukikeskustelujaksot. Aloitteen keskusteluajan varaamiseksi voi tehdä esim. oppilas itse, huoltaja, opettaja, koulukuraattori tai terveydenhoitaja. Vastanotolle voi tulla keskustelemaan erilaisista mieltä painavista asioista, kuten ongelmista opiskelussa, kotona tai kavereiden kanssa. Tavallisimpia syitä koulupsykologin tukikeskusteluille ovat mm. ihmissuhdevaikeudet, mielialaongelmat, jännittäminen ja erilaiset elämän muutokset. Tarvittaessa psykologi antaa oppilaalle ja hänen perheelleen tietoa muista tarjolla olevista auttavista tahoista ja ohjaa palveluiden piiriin.

Koulupsykologin työhön sisältyvät yksilötasolla myös oppimis- ja kouluvaikeuksiin liittyvät yksilötutkimukset. Maskussa, Mynämäessä ja Nousiaisissa psykologit tekevät myös kuntoutussuunnitelmien tueksi tutkimuksia. Tutkimukset toteutetaan, jos psykologin arvion perusteella ilmenee tarvetta selvittää tarkemmin oppimisen vaikeuksien taustatekijöitä, kuten oppimisvalmiuksia (mm. kielellisiä taitoja, näönvaraista hahmottamista, prosessointia ja muistia) ja keskittymisen haasteita. Lisäksi psykologi kartoittaa ja arvioi käyttäytymisen, tunne-elämän ja sosiaalisten taitojen haasteita sekä autismlkirjon piirteitä, sekä ohjaa tarvittaessa erikoissairaanhoidon laajempiin tutkimuksiin tai muiden palveluiden piiriin. Näiden pohjalta voidaan tarkempia tukitoimia suunnitella koulussa yhdessä opettajien ja huoltajien kanssa kaikilla tuen tasoilla.

Koulupsykologi toteuttaa yksilöllistä ja yhteisöllistä työtä kouluilla myös tarjoamalla opettajille ja muille yhteistyötahoille (myös mm. kuraattoreille, terveydenhoitajille ja lääkäreille) konsultaatiota liittyen erilaisiin oppilaiden tai ryhmien haasteisiin. Konsultaatio tai arvio oppilaan tilanteesta voi tapahtua myös monialaisessa asiantuntijaryhmässä, jossa psykologi arvioi ja ohjaa omaan ammattiosaamiseensa liittyen opiskelijan tilannetta sekä tutkimusten ja/tai tuen tarvetta. Lisäksi koulupsykologi on mukana yhteisöllisten opiskeluhuoltoryhmien toiminnassa sekä voi työskennellä kouluilla luokkien ja erilaisten ryhmien kanssa. Tarvittaessa psykologit osallistuvat myös vanhempainiltoihin ja muihin koulujen tapahtumiin. Psykologit tekevät yhteistyötä myös sosiaalihuollon, TYKS poliklinikoiden ja perheneuvolan kanssa sekä osallistuvat alueen psykososiaalisten palveluiden kehittämiseen.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki ohjaa opiskeluhuollon työtä kohti vahvempaa yhteisöllistä työtä, johon kuuluu esimerkiksi opettajien konsultointi, luokkien hyvinvoinnin edistäminen ryhmätasolla, nivelvaiheiden suunnittelu ja koulun hyvinvointiryhmiin osallistuminen. Opiskeluhuoltolain mukaan psykologien kuuluu kuitenkin edelleen vastata myös yksilökohtaisen työn tarpeeseen (mm. psykologiset tutkimukset ja tukikäynnit).

4.1.4. Opiskeluhoitopalvelujen määrääjät

Oppilas- ja opiskelijahuoltolailla (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013) pykälä 15) on haluttu turvata se, että tuki ja apu ovat oppilaille helposti saatavilla matalan kynnyksen palveluina. Opiskeluhuollon palvelut ovat vapaaehtoisia, luottamuksellisia ja maksuttomia, eikä niihin tarvita lähetettä. Tuen oikea-aikaisuuden turvaamiseksi on opiskeluhoitotyöhön määritelty lakisääteisiä palvelujen määrääaikoja.

Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto:

Terveydenhoitajan palvelut koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa on järjestettävä siten, että päivinä, jolloin terveydenhoitaja työskentelee kyseisessä oppilaitoksessa, hänen vastaanotolleen voi päästä ilman ajanvarausta ennalta ilmoitettuina ajankohtina. Muulloin terveydenhoitaja voi olla esimerkiksi puhelimella tavoitettavissa.

Terveydenhuoltolain mukaisesti lukiokoulutuksessa ja ammatillisessa koulutuksessa opiskelijan on sairaanhoidollisissa asioissa saatava arkipäivisin virka-aikana välittömästi yhteys opiskeluterveydenhuoltoon. Mikäli tämä ei ole mahdollista, on opiskelija ohjattava ottamaan yhteyttä terveydenhuollon muuhun toimintayksikköön, esimerkiksi terveyskeskuksen vastaanottoon.

Kuraattori- ja psykologipalvelut:

Opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus henkilökohtaiseen keskusteluun koulukuraattorin tai -psykologin kanssa viimeistään seitsemäntenä koulun työpäivänä sen jälkeen, kun oppilas on tätä pyytänyt

kiireellisissä tapauksissa mahdollisuus keskusteluun on järjestettävä samana tai seuraavana koulun työpäivänä

mahdollisuus henkilökohtaiseen keskusteluun on järjestettävä opiskelijalle myös huoltajan tai muun henkilön yhteydenoton perusteella, jollei kyseessä ole yhteydenottajan neuvonta ja ohjaus, tai keskustelun järjestäminen muusta syystä ilmeisen tarpeeton

Aikarajoja ei ole:

- aikarajaa monialaisen asiantuntijatyöryhmän kokoontumiselle ei ole määritelty
- aikarajat eivät koske perusopetuslain perusteella tehtäviä oppimisen tutkimuksia eivätkä opiskeluhuollon toimijoiden osallistumista pedagogisen tuen asioiden käsittelyyn

4.1.5. Alueen sosiaalityöntekijät ja muut perheiden parissa työskentelevät työntekijät

(-> VARHA täydentää)

5. Omavalvonta

Opiskeluhuollon toteutumista seurataan ja arvioidaan säännöllisesti opetustoimen sekä Varsinais-Suomen hyvinvointialueen yhteistyönä. Seurannasta ja arvioinnista vastaavat alueellinen ohjausryhmä ja yksikkökohtaiset hyvinvointiryhmät. Ohjausryhmä kerää tietoa Maskun, Mynämäen ja Nousiaisten alueelta. Yksiköiden hyvinvointiryhmät keräävät tietoa opiskeluhuollon toimivuudesta ja vaikuttavuudesta omassa yksikössä. Tietoa kerätään kouluterveyskyselyn, laajojen terveystarkastuksen koosteiden, nuorisotoimen hyvinvointikyselyn sekä itse tehtyjen kyselyiden ja muiden arviointien avulla. Oppilaitokset ja esiopetusyksiköt osallistuvat myös ulkopuoliseen arviointiin.

Tärkeä omavalvonnan muoto on oppilaiden suorittama hyvinvoinnin arviointi. Oppilaat työstävät hyvinvoinnin arviointia omalle ikäryhmälleen sopivalla tavalla.

Sekä alueelliset että yksikkökohtaiset arvioinnit toimitetaan vuosittain tiedoksi henkilökunnalle, oppilaskunnalle, vanhemmille sekä päättäjille.

Hyviä käytäntöjä koulun hyvinvointitiedon kokoamiseen:

- Kouluterveyskyselyn tulosten hyödyntäminen osana koulun ja oppilaitosten arkea
- Fyysisen toimintakyvyn mittaus, MOVE, <https://www.edu.fi/move>
- KiVa Koulu® -ohjelmaan kuuluvat tilanekartoitukset, <http://www.kivakoulu.fi>
- Koulun hyvinvointiprofiili, <https://koulunhyvinvointiprofiili.fi/>
- Oppilaitosympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä yhteisön hyvinvoinnin arviointi

Tarkemmat yksikkökohtaiset kuvaukset omavalvonnan suorittamisesta kirjataan koulujen lukuvuosisuunnitelmiin.

6. Opetuksenjärjestäjäkohtaiset täydennykset opetussuunnitelmaan:

Kuntakohtaiset opiskeluhoitosuunnitelmat kirjataan koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelmaan täydentämään ja täsmentämään tämän asiakirjan kuntakohtainen toteutus.

Kuntakohtaisessa opiskeluhoitosuunnitelmassa on kuvattava:

1. arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista

opiskeluhoiltopalveluista

2. kouluuhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoillon edistämiseksi ja tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi
3. yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän perheidensä sekä koulussa työskentelevien ammattilaisten ja muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa
4. suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä
5. toimenpiteet opiskeluhoiltosuunnitelman toteuttamiseksi ja seuraamiseksi.

(Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki, 13 §)

Liitteet:

Linkki kurinpitotaulukkoon (Susan laittaa myös Mynämäen linkin kaikille, kun E.L. on tarkistanut